

Karbonlekkasjen er bakteppet

Spørsmålet om karbonlekkasje fra Norge og Europa har nå blitt et sentralt bakteppe i forhold til avgifter og tiltak for å redusere utslipp av klimagasser. Dette fordi effekten av miljøproblemene i ett land fort får konsekvenser for hele verden om en bedrift flytter fra et land med strenge miljøkrav til et land med små eller ingen miljøkrav. Og med tilhørende global økning av CO₂-utslippene. Jo flere avgifter og jo strengere utslippsregimer som myndighetene innfører i et høykostland og teknologisk utviklet industriland, for eksempel i Europa, jo større er risikoen for utflagging av bedrifter. Derfor satser EU sterkt på å snu utviklingen. Der legges det til rette for reindustrialisering, både fordi utflagging gir dårlig global miljøeffekt, den skaper også langt færre arbeidsplasser innad i EU, og den svekker selvforsyningsgraden. Det siste har igjen blitt viktig på grunn av økonomisk og politisk uro i flere deler av verden.

Miljøkompetanse

En viktig faktor for å oppnå den effektiviteten og miljøstandarden de har klart ved Celsa er kompetanse hos operatørene. Den er svært viktig både i forhold til miljøvennlig produksjon, for å redusere utslipp internt i bedriften og til omgivelsene, og i forhold til logistikk i alle ledd, fra frakt av skrap inn og ferdigvarer ut til kundene.

Celsa Armeringsstål AS er avhengig av å ha en svært god logistikk, nettopp fordi en stor del av markedet deres ligger langt nærmere deres konkurrenter enn det Celsa gjør med sitt produksjonsanlegg i Mo i Rana. Hovedparten av ferdigproduktene (om lag 600.000 tonn i året) leveres med skipsfrakt, og likeledes tilsvarende mengde skrap inn. En del ferdigprodukter leveres med biltransport, i hovedsak til det svenske og finske markedet.

- Vi må være helt i fremste rekke på kompetanse, og bedre enn våre konkurrenter, sier personalsjef Petter Venes Skatland.

Han legger vekt på betydningen av den kompetanse som den enkelte medarbeider innehar.

Bedriften kan også vise til at produktiviteten har økt hvert år siden de foretok den omfattende ombyggingen ved stålverket til Consteel-prosessen i 2008. Også i valseverket er det betydelig bedre produktivitet nå enn for få år tilbake. De har gjennom flere år hatt et målrettet og kontinuerlig forbedringsarbeid for å redusere stanstid og tap av ressurser gjennom produksjonslinjen og samtidig opprettholde og forbedre miljøinnsatsen.

- Dette er et arbeid som fortsetter, og det er fortsatt potensial for forbedringer og ytterligere effektivisering, avslutter Petter Venes Skatland.

Det er i dag 310 direkte ansatte ved Celsa Armeringsstål AS, og totalt er det anslått at vel 1300 mennesker indirekte er knyttet til deres virksomhet.

Dette er karbonlekkasje

Karbonlekkasje er flytting av utslipp til land eller regioner uten utslippsrestriksjoner.

(Kilde: Miljøverndepartementet)

Som tillegg kan sies at begrepet karbonlekkasje brukes i forbindelse med at klimapolitikk i ett land, eller en gruppe av land, kan medføre økte utslipp av klimagasser i andre deler av verden.

Det er flere kilder om karbonlekkasje, både i dokumenter fra EU-kommisjonen, Miljødepartementet, næringslivs- og arbeidstakerorganisasjoner, miljøorganisasjoner, med flere. Fra forskere er det også publisert flere artikler. Knut Einar Rosendahl, professor ved Handelshøyskolen, NMBU, har i en kronikk skrevet at en av de største utfordringene ved å føre en ambisiøs klimapolitikk i Europa er å begrense omfanget av karbonlekkasje. Det vil i sin tur begrense utslippsøkningen utenfor Europa som følge av klimapolitikk innenfor Europa.

Rosendahl mener den grunnleggende årsaken til karbonlekkasje er at verdensøkonomien er så sterkt integrert, med omfattende handel med energi og andre varer mellom land og regioner.

Risiko for karbonlekkasje har blant annet ført til at man i EUs kvotesystem har valgt å dele ut store mengder gratis kvoter, og fra og med 2013 har risikoen for karbonlekkasje vært det viktigste kriterium for slik tildeling.

For mer grundig informasjon om karbonlekkasje kan man lese Rosendals artikkel:

<http://www.nmbu.no/om/fakulteter/samvit/institutter/hh/node/17126>

og i tillegg artikkelen til Brita Bye og Knut Einar Rosendahl i Samfunnsøkonomen, nr. 1, 2012.

http://www.cree.uio.no/publications/Popular_scientific_articles/SamfOk_Karbonlekkasje_Bye_Rosendahl_%20022012.pdf

Miljøkrav i innkjøpskriteriene

- Mens industrien har vært proaktiv, har ikke offentlig sektor som innkjøpere fulgt etter. Det må vi gjøre noe med. Vi må stille miljøkrav til oss selv som innkjøpere når vi stiller produksjonskrav til norsk industri.

Dette uttalte fylkesrådsleder Tomas Norvoll da han hadde sin redegjørelse til Fylkestinget den 20. april i år.

Norvoll viste der til at bedriftene i Nordland representerer miljø med verdensledende teknologi innenfor effektiv bruk av energi og reduserte utslipp

- Suksesskriteriet for effektive miljøkrav er at de kombinerer muligheten for økt konkurransekraft, samtidig som det følger effektive virkemidler med. Det krever en tett dialog mellom industri og myndigheter slik at særnorske krav ikke fører til karbonlekkasje og økte globale klimautslipp, sa fylkesrådsleder Tomas Norvoll i Nordland fylkeskommune.

Han understreket behovet for at det offentlige må stille miljøkrav til seg selv som innkjøpere når de stiller produksjonskrav til norsk industri. Han pekte videre på at nasjonale og regionale myndigheter er store innkjøpere av produkter fra eksempelvis metallindustrien.

- Fylkesrådet vil at vi skal ha en tydeligere politikk for å få inn miljøkrav i våre egne innkjøpskriterier. Det samme kravene må inn i nasjonal innkjøpspolitikk. Skal vi lykkes med å få en mer klimavennlig produksjon må miljøkravene gjelde alle parter, sa Norvoll og han viste til at utgangspunktet for deres arbeid er utfordringer som Celsa Armeringsstål AS har møtt. Norvoll viste til at nye rensekraft fra miljømyndighetene medførte at bedriften investerte 350 millioner kroner i renseanlegg (i 2008), og at dette har ført til at produksjonen ved bedriften er blant de reneste og mest energi- og miljøeffektive i verden.

- Men når de samme myndighetene kjøper inn produktet gjennom samferdsels- og byggaktivitet blir ikke miljøperspektivet vektlagt. Det betyr at internasjonale konkurrenter som opererer uten disse miljøkravene ofte er mer konkurransedyktige på pris, sa Norvoll.

Hen mente at dette er oppskriften på karbonlekkasje og at Nordland fylkeskommune må gjøre noe med det.

- Skal vi ha legitimitet når vi ber sentrale myndigheter om å ta ansvar så må vi gjøre jobben selv her hjemme.

Å sette miljøkriterier for valg av leverandør vil også bidra til at vi når regionale klimamål, sa fylkesrådsleder Tomas Norvoll i sin redegjørelse til Fylkestinget.

Fylkestinget i Nordland fattet følgende enstemmige vedtak:

Fylkestinget ber fylkesrådet om at miljøkvaliteter legges inn som betingelser og tillegges stor vekt ved kjøp av alle tjenester og varer. Det poengteres at der hvor innkjøpet omfatter produkter med særnorske miljøkrav til produksjon, skal tilsvarende krav til produktet ved innkjøp bli hensyntatt. Dette gjelder spesielt for produkter som opererer i et internasjonalt marked.